Toivottavasti feromoniansojen käyttö ei lähde lapasesta. TUTKIJA HELI VIIRI, METSÄNTUTKIMUSLAITOS

Lisääntymispuiden poisto pysäyttää kirjanpainajat tehokkaasti

Kirjanpainajatuhot uhkaavat riistäytyä käsistä. Kaarnakuoriaisten lisääntymiseen sopivien tuulenkaatojen ja muun tuoreen puutavaran poisto hidastaa tehokkaasti niiden etenemistä.

ORIMATTILA (MT)
Kirjanpainajien kuivattamia kuusia näkee entistä useammin kuusikoiden reunoilla. Niille on riittänyt lisääntymismahdollisuuksia myrskypuissa ja pitkät lämpimät kesät ovat vahvistaneet niiden kantoja.

Kirjanpainajatuhot ovat riivanneet etenkin Salpausselän eteläpuolella vanhoja kuusikoita, mutta ne ovat lisääntyneet muuallakin Etelä-Suomessa. Vauhtiin päästyään kirjanpainajat tappavat myös terveitä pystypuita.

Niiden jäljiltä kuusitukit kelpaavat enää polttoon, joten metsänomistajat kärsivät niistä melkoiset tappiot.

”Kirjanpainajan torjunnassa tärkeintä on korjata hyönteisen lisääntymiseen sopiva tuore puuaines metsästä nopeasti pois. Erityisen ilkeitä ovat tuulenkaadot, jotka juuriyhteyksien vuoksi saattavat säilyä tuoreina lisääntymisalustoina pitkään”, sanoo Metsäkeskuksen esittelijä **Jukka Matilainen**.

Korvausvastuu metsänomistajalla

Matilainen muistuttaa, että hyönteistuholaki sälyttää tuhojen mahdollisesta leviämisestä vastuun metsänomistajalle. Naapurin hoitamatta jättäneistä tuulenkaadoista levinneiden kirjanpainajien aiheuttamista tuhoista voi siis hakea korvausta käräjiltä.

Korvausraja rikkoutuu, jos metsikön kasvu putoaa tuholaisten takia 30 prosenttia tai viidennes metsikön puista kuolee.

”Metsänomistajan vastuu asiassa on selkeä. Siksi nyt on aika käydä omat metsät läpi ja korjata niistä heikentyneet puut ja tuulenkaadot pois.”

Tuhojen ehkäisemiseksi tuore kuusipuutavara ja yli 20 puun tuulenkaadot on hyvä korjata metsistä juhannukseen mennessä. Kirjanpainajatuhoille alttiilla alueilla tuulenkaatojen korjuussa kannattaa olla erityisen huolellinen.

Pahimmilla tuhoalueilla moni metsänomistaja on hakkauttanut koko kirjanpainajan vaivaaman metsikön.

Tuhojen torjunta työllistää

Metsäneuvoja **Antti Poikela** Uudenmaan metsänhoitoyhdistyksestä kertoo, että viimeisen parin vuoden aikana kirjanpainajatuhoja on löytynyt lähes kaikista hänen suunnittelemistaan kuusikon päätehakkuista.

”Tuhot ovat tietenkin vaihdelleet suuresti. Pahimmillaan 250 kuution kuusikosta 100 kuutiota on ollut kirjanpainajien tuhoamaa. Keskimäärin tuhot ovat olleet 10–15 kuutiota hehtaarille.”

Metsänomistajan vastuu asiassa on selkeä.

Kesällä huomasin, että yhä enemmän kuusia alkaa kuolla pystyyn.

Lisää aikaa feromoniansalla

Huhtikuun lopulla Poikela asetteli feromoniansoja **Arto Henttosen** päätehakkuuikäisen kuusikon suojaksi. Henttonen kertoi havainneensa viime kesänä kuusikossa pari kirjanpainajien pesäkettä.

”Olen kerännyt kuivuneita kuusia polttopuiksi. Kesällä huomasin, että yhä enemmän kuusia alkaa kuolla pystyyn. Se kävi todella nopeasti.”

Tarkoitus oli hakata kuusikko aukoksi talven aikana. Kuusikon ostanut yritys ei saanut sitä kuitenkaan mahtumaan korjuuohjelmaan. Seuraava yritys on kelirikon jälkeen kesällä.

Poikela toivoo, että feromoniansat suojaavat kuusia siihen asti.

Feromoniansa tappaa kuoriaisen

Feromonin tuoksu houkuttelee kuoriaisen myrkytettyyn puuhun. Siihen pureutuminen tappaa kuoriaisen.

Feromonihoukuttimia myydään viiden kappaleen pakkauksissa. Yhdellä feromonihoukuttimella voi suojata jopa yli hehtaarin kuusikon, jos hyönteisiä ei ole runsaasti liikkeellä. Paketin hinta on 50 euroa.

Niiden lisäksi tarvitaan pyyntipuihin ruiskutettavaa torjunta-ainetta. Käsittely on uusittava parin viikon välein.

Pyyntipuut on varmuuden vuoksi hyvä sijoittaa pari kymmentä metriä aukon puolelle. Muuten osa niiden houkuttelemista hyönteisistä iskee vääriin, suojattavaksi tarkoitettuihin puihin.

Matilainen suosittaa feromonitorjuntaa vain erityiskohteisiin, sillä se on kallista ja eikä sen teho ole taattu. Tärkeintä on korjata tuhopuut ja tuore puutavara pois metsistä ajoissa.

JARMO PALOKALLIO

Antti Poikela, Jukka Matilainen ja Arto Henttonen (oik.) tutkivat kirjanpainajille otollista aukion reunaa.

Kun kirjanpainaja iskee kuuseen, tukin arvo putoaa hetkessä 55 eurosta polttopuulle maksettavaan viiteen euroon.

MARKKU VUORIKARI

Antti Poikela kiinnitti feromonihoukuttimen myrkytettyyn tuulenkaatoon.

Tuho vaanii aukkojen reunoilla

Metsänomistajien kannattaa tarkkailla etenkin aukkojen reunoja. Niissä kuuset voivat usein huonosti, mikä parantaa kirjanpainajien mahdollisuuksia.

”Kuoriaiset haistavat heikentyneet kuuset. Ne myös erottavat niiden rungot ja suuntaavat niitä kohti”, kertoo tutkija **Heli Viiri** Metsäntutkimuslaitokselta.

Kirjanpainajat ovat vakava uhka metsille, sillä kannan voimistuessa ne voivat käydä myös terveiden puiden kimppuun. Sitä muut kaarnakuoriaiset eivät tee.

Massaesiintymisessä jälki on pahaa. Ruotsissa kuoriaiset ovat tuhonneet arviolta neljä miljoonaa kuutiota kuusikkoa vuoden 2005 myrskytuhon jälkeen.

”Onneksi meillä on viileämpi ilmasto. Kolea ja sateinen normikesä yhdessä tehokkaan torjunnan kanssa pysäyttää kaarnakuoriaisten kannan kasvun.”

Kirjanpainajien torjunta onnistuu parhaiten heikentyneiden ja saastuneiden puiden poistolla riittävän ajoissa eli heinäkuun alkuun mennessä. Feromoniansoja voi käyttää torjunnan tehostamiseen erikoiskohteilla.

”Toivottavasti feromoniansojen käyttö ei lähde lapasesta. Ne ovat kalliita ja työläitä. Torjunnan onnistuminen feromonipyydyksillä vaatii huolellista suunnittelua.”, sanoo Viiri.

Viirin mukaan täytyy muistaa, että feromoniansat eivät anna metsikölle täyttä suojaa. Niillä voi kuitenkin yrittää pelastaa kohteita, joihin ei halua hakkuita.

Onneksi meillä on viileämpi ilmasto.

”Jos metsänomistaja ei raaski hakata vanhaa kuusikkoaan, silloin hän voi yrittää torjua kirjanpainajia feromoneilla. Ensisijainen torjuntakeino on kuitenkin aina kuoriaisten lisääntymismateriaalin poisto”, Viiri kertoo.

JARMO PALOKALLIO

Voit kommentoida juttua Maaseudun Tulevaisuuden verkkolehdessä osoitteessa *www.maaseuduntulevaisuus.fi*. Toimitus tarkistaa kommentit ennen julkaisemista.

TILAA UUDISTUNUT KONEVIESTI!

Tutustu! 3 numeroa 22,90 €
~~norm. 27,50 €~~

Puolueeton, tekninen ammattilehti
- Ilmestyy 18 kertaa vuodessa, yli 2 000 sivua/vuosi
- Tuntee koneet ja hallitsee tekniikan järeistä työkoneista jokamiestä kiinnostaviin laitteisiin
- Tietoa, josta on hyötyä: testejä, esittelyjä, koeajoja, huolto- ja korjausasiaa

Voit tilata myös
- netissä: www.koneviesti.fi/netti
- puhelimitse numerosta 020 413 2277 (ark. klo 8–16) Mainitse tilaustunnus KM2037

Osallistu samalla arvontaan ja voita Hyundai i40 Wagon -henkilöauto!

Arvonnan säännöt: Viestilehdet Oy järjestää Suurarvonnan, jonka palkintona on Hyundai i40 Wagon 1,7 CRDi 100kW 6MT ISG Style -henkilöauto, arvo n. 34 000,00 €(autoveroton hinta 26 250,00 € + arvioitu autovero 5 971,87 € = 32 491,87 € + toimituskulut 600 € = 33 091,87 € sekä talvirengaspaketti kevytmetallivanteilla noin 1 000 €). Kuvan auto erikoisvarustein. Arvonta suoritetaan 17.12.2012 ja siihen osallistuvat kaikki arvontahetkellä voimassaolevien Viestilehdet Oy:n lehtitilausten maksajat sekä kaikki 30.11.2012 mennessä saapuneet arvontaan oikeuttavat vastaukset. Arvonnan järjestäjä maksaa arpajaisveron. Voittajaan otetaan yhteys henkilökohtaisesti. Arvonnan järjestäjällä on oikeus julkaista arvonnan tulos julkaisemissaan lehdissä ja sähköisissä tuotteissa. Vastanneiden nimi- ja osoitetietoja voidaan käyttää ja luovuttaa suoramarkkinointiin henkilötietolain mukaisesti.

TILAUS- JA ARVONTAKORTTI

☑ Kyllä kiitos! Haluan tilata KONEVIESTIN edulliseen tutustumishintaan 3 numeroa vain 22,90 € ~~(norm. 27,50 €)~~
Tilaus on määräaikainen.
Osallistun samalla Suurarvontaan, jonka palkintona on Hyundai i40 Wagon -henkilöauto, arvo 34 000,00 €!

KM2037

Nimi _____
Lähiosoite _____
Postinumero _____ Postitoimipaikka _____
Puhelin _____ – _____
Allekirjoitus _____

Tarjous on voimassa 30.6.2012 asti ja se koskee kotimaan tilauksia.
Tilaus alkaa ensimmäisestä mahdollisesta numerosta ja se laskutetaan tilauksen alettua.

Antamiasi tietoja voidaan käyttää ja luovuttaa Viestilehdet Oy:n ja sen yhteistyökumppaneiden suoramarkkinointiin henkilötietolain mukaisesti. Halutessasi voit kieltää yhteystietojen käytön/luovutuksen ilmoittamalla siitä Viestilehdet Oy:n asiakaspalveluun:
Viestilehdet Oy/Asiakaspalvelu, PL 440, 00101 Helsinki, puh. 020 413 2277 (ark. 8–16).

Koneviesti maksaa tilauksen postimaksun.

koneviesti
VIESTILEHDET OY
Tunnus 5002596
Info: K2
00003
VASTAUSLÄHETYS